

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 446/2018-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2019 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátskou kanceláriou HKP Legal, s. r. o., Križkova 9, Bratislava, v mene ktorej konajú advokáti a konatelia Mgr. Peter Kubovič a JUDr. Rudolf Priečinský, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Em 5/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Em 5/2011 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 600 € (slovom šesťsto eur), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu, advokátskej kancelárie HKP Legal, s. r. o., Križkova 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 446/2018-14 z 28. novembra 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Em 5/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom, v ktorom je ako otec v tom čase ešte maloletého dieťaťa v procesnej pozícii oprávneného, sa domáha výkonu rozhodnutia, ktorým bola matka maloletého povinná poskytovať mu informácie o maloletom dieťati. Poukázal na to, že predmetné konanie sa začalo na jeho návrh z 25. mája 2011, pričom ide o výkon rozhodnutia okresného súdu

č. k. 30 P 441/2009-20 z 29. marca 2010 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 CoP 47/2010-36 z 10. júna 2010. Sťažovateľ okresnému súdu vytýka, že napadnuté konanie trvá už sedem rokov a okresný súd doteraz neurobil žiadne účinné opatrenie smerujúce k výkonu rozhodnutia.

3. Sťažovateľ poukázal na procesné úkony okresného súdu, ako aj účastníkov napadnutého konania:

„... (25. mája 2011, pozn.) podal sťažovateľ návrh, ktorým žiadal Okresný súd Trenčín, aby písomne vyzval matku dieťaťa, aby sa podrobila súdnemu rozhodnutiu dobrovoľne a poučil ju o následkoch neplnenia súdneho rozhodnutia. Zároveň požiadal, aby Okresný súd Trenčín požiadal príslušný orgán obce a orgán starostlivosti o deti, aby viedli matku k dobrovoľnému plneniu súdneho rozhodnutia bez toho, aby bolo treba nariaďovať výkon rozhodnutia.

Dňa 07.06.2011 bolo doručené sťažovateľovi oznámenie, ktorým ho súd vyzval na doplnenie návrhu o presné znenia SMS správ zo dňa 04.03.2011 a 02.05.2011 v lehote 10 dní. Sťažovateľ dňa 07.06.2011 doplnil návrh doložením fotokópie požadovaných správ a od tohto dňa až do nedávna súd vo veci nekonal.

Dňa 27.05.2013 podal sťažovateľ opätovne návrh na výkon rozhodnutia v predmetnej veci, ktorým sa snažil zabezpečiť aktívne konanie Okresného súdu Trenčín.

Dňa 31.01.2018 bola sťažovateľovi doručená žiadosť o vyjadrenie (po takmer siedmych rokoch), či sťažovateľ naďalej trvá na podanom návrhu na výkon rozhodnutia zo dňa 25.05.2011, alebo či tento návrh berie v celom rozsahu späť a žiada konanie zastaviť. V prípade ak na svojom návrhu trvá, bola mu uložená povinnosť súdom vyjadriť sa, či povinná - matka dieťaťa plní svoju povinnosť v tejto veci uloženú rozsudkom súdu č. k. 30P/441/2009-20 zo dňa 29.03.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4CoP/47/2010-36 zo dňa 10.06.2010.

Sťažovateľ dňa 08.03.2018 doručil vyjadrenie k návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým oznámil súdu, že trvá na nariadení výkonu rozhodnutia. Povinná - matka maloletého dieťaťa si povinnosť uloženú rozsudkom neplní. Do dnešného dňa nemá sťažovateľ ani jednu písomnú informáciu o zdravotnom stave maloletého, jeho návštevách psychologov a psychiatrov aj napriek tomu, že syn sťažovateľa navštevuje Centrum

pedagogicko - psychologického poradenstva. Sťažovateľ nemá presné informácie o zdravotnom stave svojho syna k dispozícii. Taktiež uvádza, že povinná sťažovateľovi nepodáva žiadne písomné informácie o jeho školských aktivitách a kontaktuje ho len v prípade, ak potrebuje pre syna zakúpiť materiál a náradie na školské práce alebo uhradiť náklady na lyžiarsky výcvik, či opravu bicykla. Táto situácia sťažovateľovi odobrala jeho rodičovské práva, pričom rodičovské povinnosti mu ostali. Na žiadosti sťažovateľa povinná reaguje pohrdavo, alebo vôbec. Do dnešného dňa povinná neposkytla kópie všetkých školských vysvedčení napriek tomu, že táto povinnosť jej bola uložená súdom. Vzhľadom na súvislé protiprávne konanie povinnej a hlavne na skutočnosť, že syn medzičasom dosiahol už vek 17 a pol roka, sťažovateľ uviedol, že trvá na výkone rozhodnutia a požiadal súd o urýchlenie konania, nakoľko vzhľadom k veku maloletého táto vec už onedlho stratí zmysel.“

4. Podľa názoru sťažovateľa predmetnú vec nemožno považovať za fakticky alebo právne zložitú. Zároveň konštatoval, že „*žiadnym úkonom neprispel k priesťahom alebo k spomaleniu postupu súdu prvej inštancie svojou pasivitou. Vzhľadom na nečinnosť súdu, sťažovateľ bol nútený opätovne podať návrh na výkon rozhodnutia dňa 29.05.2013, čím sa dožadoval urýchlenia výkonu rozhodnutia a aktívneho konania Okresného súdu Trenčín. Súdom bol vyzvaný dňa 07.06.2011 (doručené) na doplnenie dôkazov, ktoré obratom Okresnému súdu Trenčín zabezpečil.“* K spôsobu, akým okresný súd v predmetnej veci postupoval uviedol, že „*nečinnosť a neefektívnu činnosť súdu (veľký časový odstup od podania návrhu do právoplatného rozhodnutia vo veci, ku ktorému doposiaľ nedošlo) nemožno podľa názoru sťažovateľa ničím ospravedlniť... V zmysle ustálenej súdnej praxe by mali mať práve konania o výkone rozhodnutí o výchove maloletých detí zvýšenú prioritu prejednávania a rozhodovania... Nedôsledným a priesťahmi sa vyznačujúcim postupom v tomto type konania je priamo ohrozovaná vymožitelnosť už právoplatne priznaného práva oprávneného.“*

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal

okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 €, ako aj náhradu trov konania.

6. Na výzvu ústavného súdu sa podaním pod sp. zn. Spr 538/2018 z 23. júla 2018 doručeným ústavnému súdu 17. augusta 2018 vyjadril k sťažnosti predseda okresného súdu, v ktorom bol uvedený aj chronologický prehľad jednotlivých úkonov okresného súdu.

7. Predseda okresného súdu poukázal na nasledujúce skutočnosti:

„Oprávnený [REDAKOVANÉ] návrhom doručeným súdu 25.5.2011 žiadal o výkon rozhodnutia Okresného súdu Trenčín č. k. 30P/441/2009-20 zo dňa 29.3.2010, ktorým bola matka maloletého zaviazaná písomne informovať otca dieťaťa - oprávneného o zdravotnom stave maloletého dieťaťa, o jeho školských výsledkoch, o jeho mimoškolských aktivitách a priebežne mu podávať správy o aktuálnych mimoriadnych podstatných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa. Návrh na výkon rozhodnutia bol zaevidovaný pod sp. zn. 49Em/5/2011 a bol pridelený na konanie do oddelenia vyššieho súdneho úradníka.

Prípisom zo dňa 30.5.2011 súd vyzval oprávneného k uvedeniu presného znenia textových správ, na ktoré poukazoval vo svojom návrhu na výkon rozhodnutia. Oprávnený svoje podanie doplnil 7.6.2011.

Uznesením č. k. 49Em/5/2011-13 zo dňa 25.1.2014 súd pribral do konania mal. [REDAKOVANÉ] a tomuto ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín za kolízneho opatrovníka. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 4.3.2014.

Pokynom predsedu súdu č. 7/2018 bol predmetný spis dňa 22.1.2018 z dôvodu zmeny organizácie práce na súde Rozvrhom práce Okresného súdu Trenčín na rok 2018 pridelený na konanie a rozhodovanie do oddelenia 31 Em sudkyne [REDAKOVANÉ]. Následne oprávnený - otec maloletého bol prípisom zo dňa 31.1.2018 vyzvaný k oznámeniu, či na podanom návrhu na výkon rozhodnutia naďalej trvá, alebo tento berie v celom rozsahu späť a žiada konanie zastaviť. Oprávnený túto výzvu prevzal 5.3.2018 a 8.3.2018 tunajšiemu súdu oznámil, že povinná - matka maloletého dieťaťa si povinnosť uložení rozsudkom Okresného súdu Trenčín i naďalej neplní, a preto na podanom návrhu na výkon rozhodnutia trvá.

Okresný súd Trenčín prípisom zo dňa 5.6.2018 vyzval povinnú - matku maloletého dieťaťa na dobrovoľné plnenie právoplatného a vykonateľného rozsudku v zmysle § 379 ods. 2 CMP. Zároveň ju vyzval k oznámeniu, či na jej strane existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa ako povinná nemôže uvedenému rozhodnutiu podrobiť. Matka maloletého túto výzvu prevzala 19.6.2018.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín bol požiadaný o súčinnosť pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu a o preverenie týchto dôvodov.“

8. Podaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. Spr 538/2018 z 19. decembra 2018 doručeným ústavnému súdu 2. januára 2019 predseda okresného súdu oznámil, že napadnuté konanie bolo uznesením okresného súdu č. k. 49 Em 5/2011–32 z 8. novembra 2018 zastavené, pretože maloleté dieťa, ktorého sa výkon rozhodnutia týkal, nadobudlo 7. septembra 2018 plnoletosť.

9. V oznámení predseda okresného súdu zároveň vyslovil súhlas s upustením od pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. K vyjadreniam okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľa. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 22. januára 2019 uviedol, že podľa jeho názoru porušovateľ základného práva, okresný súd, svojimi vyjadreniami fakticky potvrdil, že jeho nečinnosťou došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Porušovateľ základného práva vo vyjadreniach neuviedol takú skutočnosť (resp. argument), ktorou by bolo možné jeho nečinnosť ospravedlniť. Je evidentné, že „sťažovateľ sa domáhal súdnej ochrany jeho rodičovských práv prakticky od roku 2009, resp. minimálne od mája 2011. V tom čase mal maloletý ■■■ 9 rokov. Porušovateľ však nebol schopný o veci rozhodnúť po dobu viac než 8 rokov, až pokým maloletý ■■■ nedosiahol vek 18 rokov a stal sa plnoletým, v čoho dôsledku už konanie stratilo svoj význam a bolo (muselo byť) zastavené. Porušovateľ tak svojím nezákonným postupom (prietáhmi) prispel vo výraznej miere k tomu, že sťažovateľ po dobu takmer 10 rokov nemohol účinne vykonávať jeho rodičovské práva

k synovi ██████, a to napriek skutočnosti, že rodičovské povinnosti si riadne plnil v maximálnej možnej miere. Porušovateľ pritom disponoval dostatočne účinnými inštitútmi na to, aby mohol zjednať nápravu a nastoliť pre sťažovateľa stav právnej istoty vo vzťahu k výkonu jeho rodičovských práv, avšak v dôsledku neospravedlniteľnej nečinnosti porušovateľa k náprave do času dosiahnutia plnoletosti syna ██████ nedošlo.“.

11. V závere stanoviska právny zástupca sťažovateľa upravil petit sťažnosti, v ktorom už nežiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov.

12. Právny zástupca sťažovateľa tiež vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorých má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonom. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd si už pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so svojou žiadosťou.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 12 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb, ďalej z § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná

a rozhodnutá [obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“)].

20. Predmetom napadnutého konania okresného súdu je zabezpečenie výkonu rozhodnutia o výchove maloletého, a to realizácia práva sťažovateľa na pravidelné informovanie o maloletom dieťati. Tento inštitút bol do 30. júna 2016 právne upravený ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (§ 272 a nasl.), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je výkon rozhodnutia vo veciach maloletých upravený v štvrtej časti Civilného mimosporového poriadku.

Nová právna úprava vyplývajúca z Civilného mimosporového poriadku týkajúca sa výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých v spojení s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých, precizuje postup súdu v rámci vykonávacieho konania a zdôrazňuje ochranu maloletého dieťaťa pred ujmom, ktorá by mohla vzniknúť núteným výkonom rozhodnutia, ukladá súdu povinnosť zohľadňovať nielen správanie sa povinného pri plnení povinností, ale aj správanie sa oprávneného pri realizácii práv vyplývajúcich z rozhodnutia, ako aj správanie sa a názor maloletého, umožňuje súdu i v rámci vykonávacieho konania nariadiť neodkladné opatrenie, a to formou sociálneho, psychologického alebo iného odborného poradenstva. Aj naďalej je povinnosťou súdu zistiť, či pre neplnenie povinností vyplývajúcich z rozhodnutia existujú ospravedlniteľné dôvody. Novokoncipované ustanovenia štvrtej časti Civilného mimosporového poriadku dôsledne sledujú dve fázy tohto konania, kde v prvej fáze súd rozhoduje o nariadení výkonu rozhodnutia a v druhej fáze uskutočňuje výkon rozhodnutia, pričom medzi týmito dvoma fázami prebieha zmierovacia (mediačná) fáza, ktorá dosiaľ (podľa Občianskeho súdneho poriadku) prebiehala ešte pred nariadením výkonu rozhodnutia. Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ako aj Civilného mimosporového poriadku upravujú jednotlivé právne nástroje, ktoré majú viesť k dobrovoľnému splneniu rozhodnutia, prípadne k podrobeniu sa rozhodnutiu, napr. písomná výzva, upozornenie a nariadenie pojednávania (§ 379 CMP), uloženie pokuty (§ 382 CMP), rozhodnutie o zastavení výplaty príslušných dávok (§ 383 CMP). Zákon teda neupravuje vyčerpávajúco všetky spôsoby výkonu rozhodnutia a tiež

všetky nástroje, prípadne iné formy pôsobenia súdu vedúce ku skutočnému výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí.

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

22. Ústavný súd ďalej pri hodnotení okolností tohto prípadu a predovšetkým pri posudzovaní dĺžky konania zhodne s ESLP (napr. H. v. United Kingdom z 8. 7. 1987) prihliadol aj na povahu konania dotýkajúceho sa ochrany záujmov maloletého dieťaťa a jeho osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02). Povaha tohto konania preto podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom z toho hľadiska, či v ňom došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným priet'ahom (m. m. I. ÚS 419/2015).

23. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie súdu o zabezpečení realizácie právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia o výchove maloletého dieťaťa (poskytovať informácie o maloletom dieťati), a to z dôvodu, že povinná – matka, ako tvrdí sťažovateľ, odmieta plniť súdom stanovenú povinnosť. Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom na základe týchto hľadísk predmetné konanie o výkon rozhodnutia o povinnosti matky poskytovať informácie o maloletom dieťati jeho otcovi, nemožno hodnotiť ako konanie po skutkovej alebo právnej stránke zložitú (m. m. III. ÚS 188/05).

24. Napadnuté konanie má priamo vplyv na kvalitu života v tom čase ešte maloletého (v čase rozhodovania ústavného súdu už plnoletého), preto ústavný súd je toho názoru, že špecifickému charakteru konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí korešponduje aj osobitý účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorým je v danom prípade pružnosť konania garantujúca promptnosť donucovacej moci štátu zabezpečujúcej vynútenie plnenia povinností vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí o výchove maloletých detí a o úprave styku s nimi.

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ od začatia výkonu rozhodnutia, t. j. od 25. mája 2011 okrem podania z 27. mája 2013 do podania ústavnej sťažnosti bol absolútne nečinný. V tejto súvislosti poukazuje na jednu zo základných zásad práva „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv, vyžadujúc, aby aj navrhovateľ (t. j. sťažovateľ) sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Táto zásada teda predpokladá, že sťažovateľ musí využiť prostriedky, ktoré mu poskytuje zákon, a následne vykonať prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv. Keďže sťažovateľ viac ako 4 roky nevyvíjal žiadnu aktivitu na ochranu svojich práv, nepodal ani sťažnosť na prietahy adresovanú predsedovi okresného súdu, ústavný súd túto skutočnosť pripísal na jeho ťarchu a zohľadnil ju ďalej pri ustálení sumy priznaného finančného zadosťučinenia.

26. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu konania a zistil, že v období od 7. júna 2011, keď sťažovateľ na základe predchádzajúcej výzvy súdu doplnil návrh na výkon rozhodnutia o požadované SMS správy, do 29. mája 2013, keď sťažovateľ opätovne žiadal súd o výkon rozhodnutia, dôvodiac, že matka neplnila povinnosť uloženú jej súdom, teda dlhom skoro 2 roky, okresný súd vôbec nekonal. Od 29. mája 2013 do 28. januára 2014, teda po uplynutí

9 mesiacov, okresný súd pribral do napadnutého konania maloletého a ustanovil mu kolízneho opatrovníka. Následne neboli okresným súdom vykonané žiadne úkony a až žiadosťou z 31. januára 2018 doručenou sťažovateľovi 5. marca 2018 vyzval okresný súd sťažovateľa na vyjadrenie sa, či trvá na podanom návrhu a či a ako si povinná – matka plní svoju povinnosť uloženú jej rozhodnutím. Sťažovateľ sa k výzve vyjadril podaním z 8. marca 2018 doručeným okresnému súdu osobne v ten istý deň. Následne okresný súd výzvou z 5. júna 2018 vyzval povinnú – matku na dobrovoľné plnenie a zároveň výzvou z toho istého dňa vyzval kolízneho opatrovníka na poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu a tiež o poskytnutie súčinnosti pri preverení týchto dôvodov. Oznámením z 5. januára 2018 okresný súd oznámil sťažovateľovi, že povinná – matka bola súdom poučená a vyzvaná na riadne plnenie rozhodnutia. Povinná sa k výzve okresného súdu vyjadrila podaním doručeným súdu 21. júna 2018 a sťažovateľ sa k oznámeniu vyjadril podaním doručeným 19. júla 2018. Z uvedených skutočností vyplýva nečinnosť, ale aj neefektívna činnosť okresného súdu v napadnutom konaní.

27. Ústavný súd konštatuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

28. Konanie s takýmto predmetom si vyžaduje promptný postup okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie sa formálne začalo 25. mája 2011, teda pred viac ako siedmimi rokmi, vykonali sa v ňom administratívne úkony, avšak až do jeho zastavenia uznesením okresného súdu z 8. novembra 2018 nebol nariadený výkon rozhodnutia.

Okresný súd v tejto súvislosti nepochybne porušil svoje zákonné povinnosti dané mu právnymi predpismi. Konanie na okresnom súde je poznačené ako celok neprimeranou dĺžkou konania, neefektívnosťou a nesústredenosťou. Z vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že vo veci sťažovateľa nekonal koncentrovane a bez zbytočných prietáhov.

Neefektívna činnosť okresného súdu charakterizuje napadnuté konanie ako celok, preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu.

29. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Em 5/2011 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Ústavný súd na základe zistenia, že napadnuté konanie na okresnom súde bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne zastavené, okresnému súdu neprikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Em 5/2011 konal bez zbytočných priet'ahov.

III.

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

33. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

34. S'ťažovateľ v s'ťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 6 000 €, ktoré odôvodnil tým, že *„nečinnosťou porušovateľa základného práva vznikla s'ťažovateľovi ujma spôsobená nezabezpečením výkonu rozhodnutia, čím nedošlo v priebehu siedmych rokov k riadnemu písomnému informovaniu s'ťažovateľa, otca maloletého dieťaťa. S'ťažovateľovi sa nečinnosťou súdu zasiahlo do výkonu rodičovských*

práv sťažovateľa, a vzhľadom na to, že maloletý medzičasom dospel a tento rok dosiahne vek 18 rokov, je možné, že sa rodičovské práva nebudú môcť napraviť (resp. obnoviť) a samotný výkon rozhodnutia stratí svoj zmysel.“.

35. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

36. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

37. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnu činnosť, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 600 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že sťažovateľ nepodal predsedovi okresného súdu sťažnosť na priedahy v predmetnom konaní, a ani z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

38. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy konania, ktoré vyčíslil v celkovej sume 390,50 €.

39. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátskou kanceláriou pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta

(základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

40. Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2017 v sume 921 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a písomné podanie sťažnosti na súd) po 153,50 €, režijného paušálu po 9,21 € za dva úkony, vrátane DPH.

41. Sťažovateľom uplatnená suma trov konania neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom, preto ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v požadovanej sume.

42. Právny zástupca sťažovateľa si v stanovisku k vyjadreniu predsedu okresného súdu doručenom ústavnému súdu 22. januára 2019 uplatnil trovy konania aj za tento úkon právnej služby. Ústavný súd náhradu trov konania za uvedený úkon nepriznal, keďže v stanovisku sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé podstatne ovplyvniť konečný úsudok ústavného súdu o predmete konania.

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

44. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2019